

cutting through complexity

“ Kezd világosabbá válni a pénzügyi instrumentumok elszámolásának jövője. Áprilisban az IASB és az FASB úgy döntött, hogy csökkentik a besorolási és értékelési modelljeik közötti különbségeket, míg az IFRS 9 lényegi része továbbra is változatlanul marad. Az IAS 39 szerinti jelenlegi felmerült veszteség megközelítéssel szemben a pénzügyi eszközök értékvesztésére a jövőben a várható veszteség megközelítését alkalmazzák majd, a vevőkövetelésekre vonatkozó gyakorlati alkalmazást segítő eszközökkel. ”

Andrew Vials,

A KPMG IFRS pénzügyi instrumentumok területének globális vezetője
KPMG Nemzetközi Standardok Csoport

A pénzügyi instrumentumok IFRS szerinti elszámolásának jövője

Az IFRS – Pénzügyi instrumentumok hírlevél jelen száma az IASB pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos (az IAS 39 felváltását célzó) projektre vonatkozó 2012. áprilisi megbeszéléseit és nem végleges döntéseit emeli ki.

Kiemelt témák

- Az IASB és az FASB egymáshoz közelítő válaszok felé mozdult el valamennyi áprilisban megtárgyalt kérdés tekintetében.
- Az IFRS 9 amortizált bekerülési értéken értékeltként történő besorolásra vonatkozó üzleti modell besorolási kritériumának alapja továbbra is a szerződéses cash flow-k beszedése céljából való tartás, de kiegészítő végrehajtási útmutatóval.
- Nem változnak az IFRS 9 beágyazott származékos termékekre vonatkozó követelményei (vagyis csak a pénzügyi kötelezettségek esetében történő kettéválasztás).
- Megmarad az IFRS 9 pénzügyi kötelezettségek utáni „saját hitelezési” nyereségek és veszteségek bemutatására vonatkozó útmutatása.
- Pontosították a várható hitelezési veszteségek új értékvesztési modell szerinti értékelési célját.
- Pontosították az „1. kosárra” vonatkozó értékelési célt, miszerint annak a pénzügyi eszközökre vonatkozó várható veszteségeken kell alapulnia, amelyek után hitelezési veszteséget okozó esemény várható az elkövetkező 12 hónapban.
- Az új, várható veszteség alapú értékvesztési modell vonatkozni fog az olyan vevőkövetelésekre, amelyeknek nincs jelentős finanszírozási komponense, azzal, hogy gyakorlati alkalmazást segítő eszközként használható egy tartalék-képzési mátrix.

AZ IASB PONTOSÍT, AZ FASB KÖZELÍT

Ami eddig történt...

2008 novemberre óta dolgozik az IASB azon, hogy pénzügyi instrumentumokra vonatkozó standardját (IAS 39) egy továbbfejlesztett és egyszerűbb standarddal váltsa fel. Az IASB kezdetben három fázisra osztotta az IAS 39 felváltását célzó projektet:

- 1. fázis: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolása és értékelése
- 2. fázis: Értékvesztési módszertan
- 3. fázis: Fedezeti elszámolás

2008 decemberében az FASB hasonló projektet tűzött napirendjére, nem követte azonban az IASB fázisokra bontó megközelítését, és az IASB-től eltérő nem végleges következtetésekre jutott a besorolás és értékelés, valamint a fedezeti elszámolások tekintetében.

Az IASB kiadta az IFRS 9 (2009) és IFRS 9 (2010) standardokat, amelyek a pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolására és értékelésére vonatkozó követelményeket tartalmazzák. Ezek a standardok 2015. január 1-jétől hatályosak. Az IASB jelenleg az IFRS 9 besorolási és értékelési követelményeinek korlátozott változtatásait vizsgálja, amelyek célja alkalmazási kérdések kezelése, valamint az, hogy lehetőség nyíljon az IASB és az FASB („a Testületek”) számára a modelljeik közötti legfontosabb eltérések csökkentésére.

A Testületek szintén közösen dolgoznak a pénzügyi eszközök értékvesztésének a várható hitelezési veszteségeken alapuló „három kosaras” modelljén. Ez a modell változást jelent a Testületek korábban kiadott nyilvános dokumentumaihoz képest.

Az IASB két részre osztotta a fedezeti elszámolásokra vonatkozó fázist: az általános fedezeti ügyletekre és a makrofedezeti ügyletekre. Közel áll ahhoz, hogy kibocsássa az általános fedezeti standard felülvizsgált tervezetét, és folyamatosan oktatási ülészekokat tart egy makrofedezeti modell kidolgozása céljából.

A 2012. áprilisi megbeszélésen a Testületek közösen ülészttek bizonyos besorolási és értékelési kérdések újbóli átgondolása, valamint „három kosaras” értékvesztés-megközelítésük továbbfejlesztése céljából. Élénk vita után az FASB nem véglegesen úgy döntött, hogy ezekben a konkrét besorolási és értékelési kérdésekben közelít az IASB-hez, míg az IASB nagyjából sértetlenül hagyja az IFRS 9 szóban forgó elemeit. Az IFRS 9 üzletimodell-értékelésének összefüggésében a Testületek további útmutatás kiadásáról döntöttek az üzleti tevékenységek típusaira és az értékesítés gyakoriságára és jellegére vonatkozóan, amelyek egyébként meggátolnák, hogy amortizált bekerülési értéken értékeljenek pénzügyi eszközöket. Ez segíthet a beszámolóalkészítőknek eligazodni az IFRS 9 jelenlegi útmutatásaiban és példáiban annak megítélésével kapcsolatban, hogy a ritkánál gyakoribb értékesítés összhangban van-e a „beszedés céljából tartás” üzleti modellel.

A Testületek tovább haladtak előre a közös értékvesztési modell kidolgozása terén.

Mi történt eddig a besorolási és értékelési projekttel?

Pénzügyi eszközök akkor lennének amortizált bekerülési értéken értékelteként besorolhatók, ha azokat szerződéses cash flow-k beszedése céljából tartják.

2012 januárjában az IASB és az FASB úgy döntöttek, hogy közösen újból megvitatják a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó besorolási és értékelési modelljeik kiválasztott aspektusait abból a célból, hogy csökkentsék a legjelentősebb eltéréseket. A Testületek nem véglegesen az alábbi legjelentősebb eltérések megvitatásáról döntöttek:

- a pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-jellemzői
- pénzügyi eszközök kettéválasztása, és ha azt alkalmazzák, a kettéválasztás alapja
- egy lehetséges harmadik besorolási kategória (az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumok) alapja és hatóköre, valamint
- a fenti témákból eredő bármilyen kapcsolódó kérdés (pl. közzétételek vagy a pénzügyi kötelezettségekre vonatkozó modell).

A Testületek úgy határoztak, hogy közösen megvitatják mindegyik kérdést és mérlegelik, adott esetben milyen változtatásokat javasolnának saját külön modelljükre vonatkozóan és építenének be nyilvános tervezeteikbe.

A 2012. áprilisi közös IASB/FASB ülésen a Testületek folytatták a kérdések újbóli megvitatását. Jelenleg mind az IFRS 9, mind az FASB nem végleges modelljei szerint egy adott pénzügyi eszköznek két tesztnek kell megfelelnie ahhoz, hogy az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába legyen besorolható. Az első teszt a gazdálkodó egység üzleti modelljére, a második pedig az eszköz cash flow-jellemzőire vonatkozik. Ezen az ülésen a Testületek megvitatották az alábbiakat:

- az üzleti modell definiálása pénzügyi eszközök amortizált bekerülési értéken értékelteként történő besorolásához, és
- pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek kettéválasztása.

(Az IFRS 9 IASB általi korlátozott átgondolásával kapcsolatban eddig hozott döntések összefoglalását a *Melléklet: Az IASB besorolásra és értékelésre vonatkozó újragondolásainak összefoglalása* tartalmazza.)

Az üzleti modell meghatározása pénzügyi eszközök amortizált bekerülési értéken értékelteként történő besorolásához

A Testületek megvizsgálták, hogyan hozhatók összhangba az IFRS 9-ben és az FASB nem végleges modelljében szereplő, az amortizált bekerülési értéken értékelteként való besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelések.

Jelenleg az IFRS 9 értelmében egy pénzügyi eszköz akkor sorolható be amortizált bekerülési értéken értékelteként, ha azt olyan üzleti modellben tartják, amelynek célja eszközök szerződéses cash flow-k beszedése érdekében történő tartása.

Ezzel szemben az FASB nem végleges modellje szerint egy eszköz csak akkor sorolható be amortizált bekerülési értéken értékelteként, ha az eszköz beszerzése és kezelése olyan üzleti modellben történik, amely hitelezési és vevőfinanszírozási tevékenységekre irányul.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak három alternatívát javasoltak olyan üzleti modell meghatározására, amely pénzügyi eszközök amortizált bekerülési értéken történő besorolását tenné lehetővé.

1) Szerződéses cash flow-k beszedése céljából tartott

Ez az alternatíva pénzügyi eszköz tartásának elsődleges céljára épít és konzisztens az IFRS 9-ben jelenleg lévő elvvel. Az alternatíva keretében a munkatársak további útmutatás nyújtását javasolták arra vonatkozóan, mikor vannak összhangban az esetleges értékesítések a „beszedés céljából tartás” üzleti modellel.

2) Szerződéses cash flow-k beszédese céljából tartott, plusz tényezők és mutatók

Ez az alternatíva is pénzügyi eszköz tartásának elsődleges céljára épít.

Emellett bizonyos tényezőket fektet le, amelyeket a gazdálkodó egységeknek figyelembe kellene venniük az alábbiak értékelése során:

- a pénzügyi eszközöket szerződéses cash flow-k beszédese céljából tartják-e, és
- a gazdálkodó egység hogyan akar értéket realizálni az adott pénzügyi eszközökből.

A tényezők, amelyeket a gazdálkodó egységeknek figyelembe kellene venniük a következők:

- a gazdálkodó egység által kezelt elsődleges kitettség/kockázat (kamatláb-, likviditási vagy hitelkockázat) és annak kezelési módja
- hogyan akarja a gazdálkodó egység realizálni a szerződéses cash flow-kat (egy eszközállományt lehet például aktívan kezelni abból a célból, hogy hozamot érjenek el a hitelkockázati felár és a hozamgörbék változásaiból adódó valósérték-változások realizálása által az ilyen eszközök eladásán keresztül; ez nem lenne összhangban azzal az elgondolással, hogy az eszközöket szerződéses cash flow-k beszédésének céljából tartják)
- meghatározott mutatók (pl. az instrumentum futamideje, az instrumentum piacképessége vagy likviditása, valamint hogy hogyan határozzák meg a kezelésért járó kompenzációt), továbbá
- az értékesítések jellege (vagyis az, hogy az állományból történt értékesítések összhangban vannak-e a szerződéses cash flow-k beszédésének céljával).

3) Üzleti tevékenységen alapuló megközelítés

Ez az alternatíva hasonló az FASB nem végleges modelljéhez és arra az üzleti tevékenységre összpontosít, amelyen keresztül a pénzügyi eszköz létrejön – vagyis csak a hitelezési vagy vevőfinanszírozási üzleti tevékenység által létrehozott adósságinstrumentumok számolhatók el amortizált bekerülési értéken értékelként. A 2. alternatívához hasonlóan ez a változat is figyelembe veszi a gazdálkodó egység által kezelt elsődleges kitettséget/kockázatot. Ahhoz, hogy amortizált bekerülési értéken lehessen értékelni, az elsődleges célnak a hitelezési kockázat kezelésének és a cash flow-k beszédésének kellene lennie – beleértve azt, hogy lehetőség van újratárgyalni a feltételeket egy potenciális hitelezési veszteség esetében.

Ez az alternatíva azzal járna, hogy bizonyos sokak által tartott adósságinstrumentumokat (pl. államkötvények) esetleg nem lehet amortizált bekerülési értéken értékelként besorolni, mert a birtokos gyakran nem lenne képes arra, hogy a szerződéses feltételekről tárgyaljon a másik féllel.

A fenti alternatívák mindegyikénél a munkatársak szintén javasolták az IFRS 9 alábbi meglévő követelményeinek fenntartását.

- Az üzleti modell felmérése kezdeti megjelenítéskor történik.
- Az üzleti modell felmérésére nem az egyes instrumentumokra vonatkozóan kerül sor. Ehelyett a felmérést magasabb összevonási szinten végzik el, amely figyelembe veszi az üzleti modellnek a gazdálkodó egység kulcspozícióban lévő vezetői által meghatározott célját. Ez azt jelenti, hogy egy adott gazdálkodó egységnek több üzleti modellje lehet pénzügyi eszközei kezelésére.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

A Testületek nem véglegesen az 1. alternatíva mellett döntöttek – vagyis, hogy pénzügyi eszközöket akkor sorolnának be amortizált bekerülési értéken értékelként, ha azokat olyan üzleti modellben tartanák, amelynek célja az lenne, hogy az eszközöket szerződéses cash flow-k beszédese céljából tartásuk.

A Testületek szintén nem véglegesen úgy döntöttek, hogy pontosítják a „beszédese céljából tartás” elsődleges célt további végrehajtási útmutatást adva az alábbiakra vonatkozóan:

- az üzleti tevékenységek típusai és
- az értékesítések gyakorisága és jellege,

amelyek nem tennék lehetővé, hogy pénzügyi eszközöket amortizált bekerülési értéken értékeljenek.

A nem amortizált bekerülési értéken értékeltként besorolt pénzügyi eszközöket teljes egészükben valós értéken értékeltként sorolnák be és értékelnek; nem lenne megengedett a kettéválasztás.

A pénzügyi kötelezettségek kettéválasztása az IFRS 9-ben meglévő „szorosan kapcsolódó” útmutatás használatával történne.

Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek kettéválasztása

A Testületek megvitatták, hogy azokat a pénzügyi eszközöket, amelyek nem sorolhatók be amortizált bekerülési értéken értékeltként:

- teljes egészükben valós értéken értékeltként kell-e besorolni vagy
- mérlegelni kell kettéválasztásukat.

Az utóbbi esetben milyen alapon történjen a kettéválasztás?

Az IFRS 9 nem engedi meg pénzügyi eszközök kettéválasztását, az FASB korábbi nem végleges döntései azonban a nem szorosan kapcsolódó beágyazott származékos termékek elkülönítését (kettéválasztását) írták volna elő. Emellett mind az IFRS 9, mind az FASB modellje jelenleg a beágyazott származékos termékek és a pénzügyi kötelezettségek kettéválasztását írja elő, ha azok nem szorosan kapcsolódóak. Ezért a Testületeket annak mérlegelésére is kérték, hogy szükség van-e szimmetriára a pénzügyi eszközök és a pénzügyi kötelezettségek besorolásában és értékelésében.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak a pénzügyi instrumentumok kettéválasztásának három megközelítését javasolták.

- Nincs kettéválasztás.
- Az IFRS 9-ben lévő „csak tőkeösszeg- és kamatkifizetések” koncepción alapuló kettéválasztási módszertan („tőkeösszeg és kamat kettéválasztás”) – vagyis lehetőség szerint csak tőkeösszeg- és kamatkifizetésekből álló cash flow-jú alapszerződés azonosítása és az egyéb jellemzők leválasztása.
- Az IAS 39-ben/IFRS 9-ben lévő „szorosan kapcsolódó” kritériumon alapuló kettéválasztási módszertan („szorosan kapcsolódó kettéválasztás”) – vagyis adósság- vagy tőke-alapszerződés azonosítása és a beágyazott származékos termékek elkülönített elszámolása, ha azok nem „kapcsolódnak szorosan” az alapszerződéshez.

Mivel eltérő végeredmények lehetségesek a pénzügyi eszközökre és a pénzügyi kötelezettségekre vonatkozóan, az alábbi mátrix mutatja a kilenc lehetséges kettéválasztási kombinációt.

		Pénzügyi eszközök		
		Nincs kettéválasztás	„Tőkeösszeg és kamat” kettéválasztás	„Szorosan kapcsolódó” kettéválasztás
Pénzügyi kötelezettségek	Nincs kettéválasztás	1	2	3
	„Tőkeösszeg és kamat” kettéválasztás	4	5	6
	„Szorosan kapcsolódó” kettéválasztás	7 (az IFRS 9-nek megfelelő)	8	9 (az FASB nem végleges modelljének megfelelő)

A fenti lehetséges kombinációk közül a munkatársak vagy az 1-es számút (leginkább favorizált), vagy a 7-es számút (következő előnyben részesített) javasolták az alábbi okok miatt.

1-es kombináció – nincs kettéválasztás sem a pénzügyi eszközöknél sem a pénzügyi kötelezettségeknél

- Egyszerűbbé teszi a pénzügyi instrumentumok elszámolását.
- Az IFRS 9-ben már meglévő „csak tőkeösszeg és kamat” fogalmára épül.
- Nagyobb szimmetriát eredményez a pénzügyi eszközök és a pénzügyi kötelezettségek elszámolásában.
- A legnagyobb fokú konvergenciát éri el az alábbiakon keresztül:
 - a jelenlegi „szorosan kapcsolódó” kettéválasztási követelmények használatának megszüntetése, amelyek eltérőek az IFRS-ben és a US GAAP-ben, és
 - összhang megteremtése a cash flow-jellemzők pénzügyi instrumentumokra vonatkozó értékelésével.

7-es kombináció – nincs kettéválasztás a pénzügyi eszközök esetében; a pénzügyi kötelezettségek kettéválasztásának alapja a „szorosan kapcsolódó” kritérium

- Megtartja az IFRS 9-ben meglévő „csak tőkeösszeg és kamat” fogalmát a pénzügyi eszközökre vonatkozóan.
- A pénzügyi kötelezettségek kettéválasztásával kezeli a saját hitelezési kockázat kérdését.
- Megtartja a pénzügyi kötelezettségek kettéválasztásának kialakított gyakorlatát és így nem jár a nem várt következmények kockázatával.
- Minimalizálja az IFRS 9 és az FASB nem végleges modell módosítását.
- Megszünteti a pénzügyi eszközök „szorosan kapcsolódó” kritérium alapján történő kettéválasztását az FASB nem végleges modelljében és így választ ad azokra az aggodalmakra, hogy az ilyen kettéválasztás nincs összhangban a szerződéses cash flow-jellemzők felmérésével.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

A Testületek nem véglegesen a fenti mátrix 7-es kombinációja mellett döntöttek – vagyis a pénzügyi eszközöknél nem lenne kettéválasztás, ehelyett azokat teljes egészükben vagy amortizált bekerülési értéken, vagy eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be és értékelnék. A pénzügyi kötelezettségeket viszont kettéválasztanák az IFRS 9-ben és a US GAAP-ben jelenleg meglévő „szorosan kapcsolódó” kettéválasztási követelmények használatával.

A pénzügyi kötelezettségek kettéválasztására vonatkozó döntésükkel kapcsolatban az IASB azt is megerősítette, hogy megtartják az IFRS 9-ben lévő, „saját hitelkockázatra” vonatkozó útmutatást. A valós értékben a „saját hitelkockázat” miatt bekövetkező változások bemutatására vonatkozó további kérdések merültek fel, ha egyes hibrid pénzügyi kötelezettségeket teljes egészükben valós értéken kellett volna értékelné egy kettéválasztást kizáró megközelítésben. A kettéválasztási követelmények pénzügyi instrumentumok esetében történő megtartásával azonban az IASB elkerülte az ilyen kérdésekkel való foglalkozást. Az FASB a „saját hitelkockázat” bemutatási követelményeit a jövőben sorra kerülő saját ülésén vitatja majd meg.

A következő lépések

A pénzügyi instrumentumok besorolásáról és értékeléséről szóló jövőbeli üléseken az IASB az alábbiakkal foglalkozik majd:

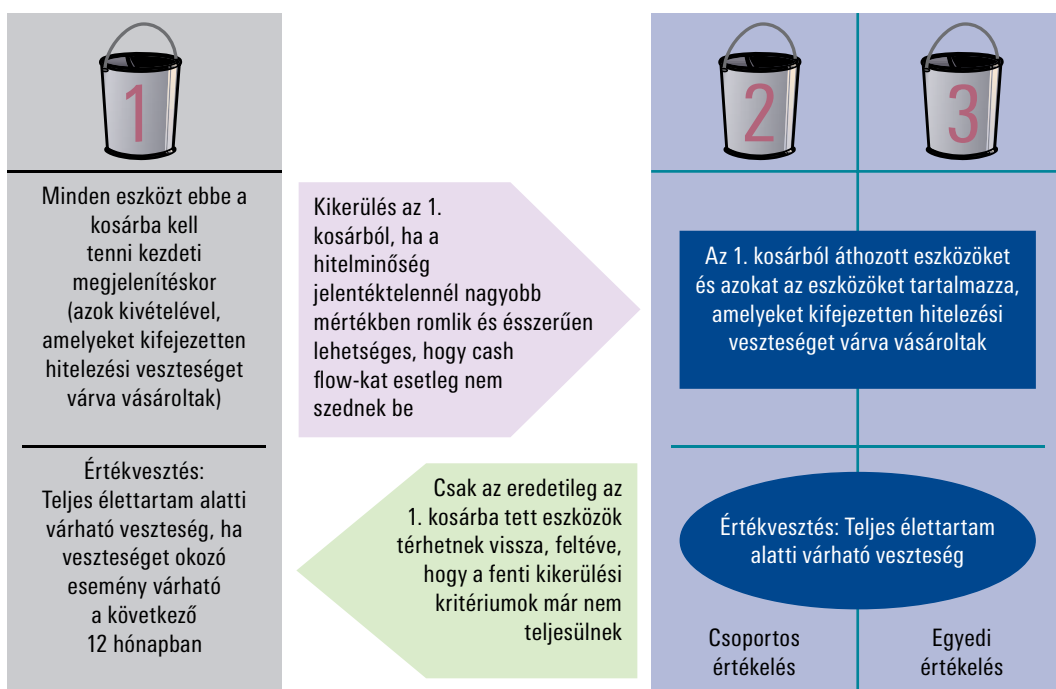
- pénzügyi eszközök lehetséges harmadik besorolási kategóriája (az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumok) és ennek alkalmazása a biztosítási ágazatra, valamint
- átmeneti szabályok és közzétételek.

Az IASB várakozásai szerint 2012 második felében bocsát ki nyilvános tervezetet az IFRS 9 változásairól.

Mi történt eddig az értékvesztési projekttel?

A Testületek folytatták a várható veszteségen alapuló értékvesztési modell kidolgozásának újbóli megbeszélését. Ez a Testületek harmadik kísérlete arra, hogy várható veszteség megközelítés alapján értékvesztési modellt határozzanak meg, amely felváltja az IAS 39 jelenlegi felmerült veszteség modelljét. A Testületek saját eltérő javaslataikat eredetileg 2009 novemberében (IASB), illetve 2010 májusában (FASB) hozták nyilvánosságra. Ezt követően 2011 januárjában közös kiegészítő dokumentumot tettek közzé az értékvesztés megjelenítéséről a nyitott portfóliókban.

A „három kosaras megközelítés” modell, amely a jelenlegi megbeszélések tárgya, a közös kiegészítő dokumentum kibocsátását követően hozott nem végleges döntéseken alapul. Az alábbi ábra összefoglalja a Testületek három kosaras értékvesztési modellre vonatkozó nem végleges döntéseit a 2012. áprilisi ülés előtt.

2012 áprilisa előtt a Testületek azt is megvitatták, hogyan lehet a várható veszteség modellt alkalmazni a vevőkövetelésekre (lásd a lenti összefoglalást) – bár akkor a Testületek nem döntöttek el, hogy alkalmazzák-e a várható veszteség modellt a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelésekre.

Vevőkövetelések

... jelentős finanszírozási komponens tartalmaz

Számviteli politikai választás:

- a teljes „három kosaras” értékvesztési modell alkalmazása vagy
- egyszerűsített modell alkalmazása a teljes élettartam alatti várható veszteségekre képzett értékvesztéssel

... jelentős finanszírozási komponens nélkül

- Kezdeti megjelenítéskor a Bevételek nyilvános tervzetben meghatározott tranzakciós áron történő értékelés
- Mindig a 2. vagy a 3. kosárba sorolva, a teljes élettartam alatti várható veszteségekre képzett értékvesztéssel

A következő fejezetek a 2012. áprilisi ülésen folytatott megbeszéléseket és az ott hozott döntéseket foglalják össze.

Pontosították a várható hitelezési veszteségek új értékvesztési modell szerinti értékelési célját.

A várható hitelezési veszteség becsléseinek pontosítása

A három kosaras értékvesztési modell két értékvesztés-képzési értékelési célt tartalmaz a várható hitelezési veszteségek alapján:

- az 1. kosár esetében – 12 hónapnyi várható hitelezési veszteség, és
- a 2. és a 3. kosár esetében – a teljes élettartam alatti várható hitelezési veszteség.

A Testületek 2012. áprilisi megbeszélésének középpontjában a fent ismertetett várható hitelezési veszteségek céljának pontosítása állt a „várható érték” kifejezés használatára vonatkozó felvetések kezelése céljából.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak azt javasolták, hogy a várható hitelezési veszteségek becsléseinek az alábbi jellemzőkkel kelljen rendelkezniük.

	Javasolt jellemzők	A Testületek tagjainak fő felvetései
1	A várható hitelezési veszteség becslésének tükröznie kell:	
a	A jövőre vonatkozó becslés kialakításakor relevánsnak tekintett minden ésszerű és alátámasztható információt.	Néhány testületi tag kérdésesnek tartotta, hogy alkalmazáskor ténylegesen mit jelentenek az „ésszerű”, „alátámasztható” és „relevánsnak tekintett” kifejezések, mivel ezek értelme egymással felcserélhető és fordításokban félreértelmezhető lehet.
b	A lehetséges értékek tartományát, amely figyelembe veszi a szóban forgó értékek valószínűségét és ésszerűségét (vagyis nem pusztán a „legvalószínűbb érték” becslése).	A vitából egyértelműen kiderült, hogy a legfontosabb, hogy a várható cash flow-k több értékét kell figyelembe venni. A becsléseknek figyelembe kell venniük a nem teljesítés valószínűségét. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a gazdálkodó egységeknek összetett statisztikai elemzést kell végrehajtaniuk és teljes valószínűséggel súlyozott várható veszteségbecslést kell kiszámítaniuk. Várható hitelezési veszteség becslése például tükrözheti legalább a nem teljesítés valószínűségét (pl. 2%) és valamennyi szerződéses cash flow beszédésének valószínűségét (pl. 98%).
c	A pénz időértékét.	
2	Várható hitelezési veszteségek becslése során a beszámolót készítő gazdálkodó egység az aránytalan költség és erőfeszítés nélkül ésszerűen rendelkezésre álló információkat veszi figyelembe.	

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB és az FASB egyetértettek a várható hitelezési veszteségek becsléseire vonatkozó fenti javasolt jellemzőkkel. Megkérték azonban a munkatársakat, hogy pontosítsák tovább az 1(a) jellemzőt.

**Az „1. kosárra”
vonatkozó
értékelési célt
pontosították;
eszerint annak
alapja az olyan
pénzügyi
eszközök
utáni várható
veszteség,
amelyek esetében
veszteséget
okozó esemény
várható a
következő
12 hónapban.**

Az 1. kosár értékelési megközelítés pontosítása

Az 1. kosár értékelési célját a korábbi megbeszéléseken 12 havi várható hitelezési veszteségként határozták meg. A 2011. decemberi ülés nem végleges döntése az volt, hogy az 1. kosárra vonatkozó veszteségek „nemcsak a következő 12 hónap pénzeszközhianyai, hanem a pénzügyi eszközök azon részének a teljes élettartam alatti várható veszteségei is, amelyekre vonatkozóan veszteséget okozó esemény várható a következő 12 hónapban”. Ezt a kérdést azért terjesztették újra a Testületek elé, mert a munkatársak számos kérdést kaptak a választóktól az 1. kosár értékelési céljára vonatkozóan.

Milyen megközelítéseket javasoltak a munkatársak?

A munkatársak az alábbi három megközelítést javasolták az 1. kosár értékelési céljának pontosításához:

- A. Várható veszteségek a pénzügyi eszközök azon része után, amelyre vonatkozóan veszteséget okozó esemény várható a következő 12 hónap során
- B) A következő 12 hónap várható hitelezési vesztesége
- C) Várható veszteségek azok után a pénzügyi eszközök után, amelyekre vonatkozóan veszteséget okozó esemény várható a következő 12 hónap során

	Az 1. kosár javasolt pontosított értékelési célja	Elemzés
A	<p>Kétlépéses megközelítés:</p> <ul style="list-style-type: none"> A portfólió azon részének azonosítása, amelyre vonatkozóan „veszteséget okozó esemény” várható a következő 12 hónapban Az első lépésben azonosított pénzügyi eszközökre vonatkozó várható veszteségek meghatározása 	<p>A gazdálkodó egységek számos módon határozhatnák meg a „veszteséget okozó eseményt”, beleértve az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> az 1. kosárból való átvezetés fizetés elmulasztása vagy bizonyos számú nappal lejárt státusz elérése, vagy nem teljesítés a szabályozási keretelvek, mint a Bázel meghatározása szerint (vagyis 90 nappal lejárt). <p>Ezt követően a gazdálkodó egység azokat a várható veszteségeket értékelné, amelyek végső soron felmerülnének a bekövetkező veszteséget okozó események eredményeképpen. Ez a megközelítés nem tartalmazná kifejezetten az „élettartam” szót a veszteségek leírásában, amelyeket értékelnének, és ez kevésbé egyértelművé teheti. Teret adhat emellett a félreértelmezésnek – például, hogy várható veszteségeket csak olyan eszközök után kell számításba venni, ahol 100 százalék a valószínűsége annak, hogy a következő 12 hónapban veszteséget okozó esemény történik.</p>
B	<p>Egylépéses megközelítés:</p> <ul style="list-style-type: none"> A következő 12 hónap várható hitelezési vesztesége 	<p>A B) megközelítés általánosabban fogalmazná meg az értékelési célt. A megközelítés értelmében az alkalmazási útmutató tartalmazna szemléltető példákat az elfogadható technikákra.</p>
C	<p>Kétlépéses megközelítés:</p> <ul style="list-style-type: none"> Annak meghatározása, mekkora a valószínűsége annak, hogy valamely veszteséget okozó esemény bekövetkezik a következő 12 hónapban A teljes élettartam során várható valamennyi olyan pénzeszközhány értékelése, amely ehhez a valószínűséghez kapcsolódik 	<p>A C) megközelítés hasonlít az A) megközelítéshez, de:</p> <ul style="list-style-type: none"> kifejezetten tartalmazná az „élettartam” szót az értékelendő veszteségek leírásában, és az A) megközelítéstől eltérően nem tenné lehetővé, hogy veszteséget okozó esemény legyen az 1. kosárból történő átvezetés. Ez a megközelítés „valamely veszteséget okozó esemény 12 hónapon belüli bekövetkezésének valószínűségére” hivatkozik.

Az új, várható veszteség értékvesztési modell vonatkozni fog az olyan vevőkövetelésekre, amelyeknek nincs jelentős finanszírozási komponense, azzal, hogy gyakorlati alkalmazást segítő eszközként használható tartalék-képzési mátrix.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB valamennyi tagja és az FASB tagjainak többsége a C) megközelítést részesítette előnyben. A Testületek ezért úgy döntöttek, hogy az 1. kosárra vonatkozó értékelési megközelítés „várható veszteségek azok után a pénzügyi eszközök után, amelyekre vonatkozóan veszteséget okozó esemény várható a következő 12 hónap során” legyen.

Az 1. kosárra vonatkozó megközelítés magyarázatában a Testületek az alábbi pontokra mutattak rá.

- Várható veszteség az adott pénzügyi eszköz teljes élettartama során várható minden olyan pénzeszközhány, amely valamely veszteséget okozó esemény következő 12 hónap során történő bekövetkezésének valószínűségével kapcsolatos. Ez azt jelenti, hogy az értékelt veszteségek nem csak a következő 12 hónap pénzeszközhányai.
- A teljes élettartam alatti veszteségek becslése nem tehet szükségessé a jövőben távoli időszakokra vonatkozó részletes becslést, hanem a becsült veszteségek előrejelzése során szükséges részletesség mértéke az előrejelzési időszak növekedésével csökken.
- Különböző megközelítések használhatók a várható veszteségek becsléséhez, beleértve olyan megközelítéseket, amelyek nem tartalmazzák kifejezetten „valamely veszteséget okozó esemény 12 havi valószínűségét” inputként.

Megállapodás a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelések várható veszteség modelljéről

Visszajelzés a jelenlegi gyakorlatból

Februári ülésükön a Testületek kérték a munkatársakat, hogy értékeljék, működőképes lenne-e egy várható veszteség alapú értékvesztési modell a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelésekre vonatkozóan (a bevételmegjelenítésre vonatkozó nyilvános tervezetben meghatározottak szerint). Annak a döntésnek alárendelve, hogy alkalmazzanak-e várható veszteség modellt ezekre a vevőkövetelésekre, a Testületek februári ülésükön nem véglegesen döntöttek arról, hogyan történne egy várható veszteség alapú modell alkalmazása.

A munkatársak kifejtették, hogy számos résztvevő jelezte, hogy kihívás volt számukra a vevőkövetelésekre vonatkozó veszteséget okozó eseményeket másként azonosítani, mint egyszerűen a fizetési mulasztások alapján. Ezért sok gazdálkodó egység tartalék-képzési mátrixot használ valamely adott vevőkövetelés-portfólió utáni felmerült hitelezési veszteségei becsléséhez. A résztvevők jelezték, hogy nem okozna számukra jelentős működési nehézséget egy várható veszteség megközelítés alkalmazása a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelésekre; mivel képesek lennének beépíteni jövőre vonatkozó információkat jelenlegi módszertanaikba.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak két alternatív értékvesztési modellt javasoltak a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelésekre:

- A. Várható veszteség alapú hitel-értékvesztési modell, azzal, hogy gyakorlati alkalmazást segítő eszközként használható tartalék-képzési mátrix
- B) Felmerült veszteség alapú hitel-értékvesztési modell

A munkatársak az A) megközelítést javasolták.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB és az FASB valamennyi tagja egyetértett a munkatársak azon javaslatával, hogy:

- várható veszteség alapú megközelítést alkalmazzanak a jelentős finanszírozási komponens nélküli vevőkövetelésekre, és
- gyakorlati alkalmazást segítő eszközként használható egy tartalék-képzési mátrix.

A következő lépések

A munkatársak kifejtették, hogy a Testületek eddig meghozott döntései alapján a várható hitelezési veszteség értékelési modelljének általános alapelvei készen vannak. A pénzügyi eszközök értékvesztéséről szóló jövőbeli üléseken azonban megvizsgálják majd a következőket:

- a mérlegen kívüli tételekre, köztük a hitelnyújtási elkötelezettségekre és a pénzügyi garanciákra történő alkalmazás
- a közzététellel kapcsolatos követelmények
- áttérési követelmények
- a besorolási és értékelési projektben hozott jövőbeli döntésekből eredő bármilyen hatás (pl. hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok), és
- válogatott kérdések, amelyeket mindkét Testületnek külön meg kell vizsgálnia annak érdekében, hogy foglalkozzon saját érdekeltjeinek felvetéseivel.

Az értékvesztési javaslatok nyilvános tervezetben történő újbóli kiadásának időpontját módosították, várhatóan 2012 második felében kerül rá sor.

A Testületek nem vitatták meg a fedezeti elszámolást 2012. áprilisi közös megbeszélésükön.

Általános célú fedezeti ügyletek

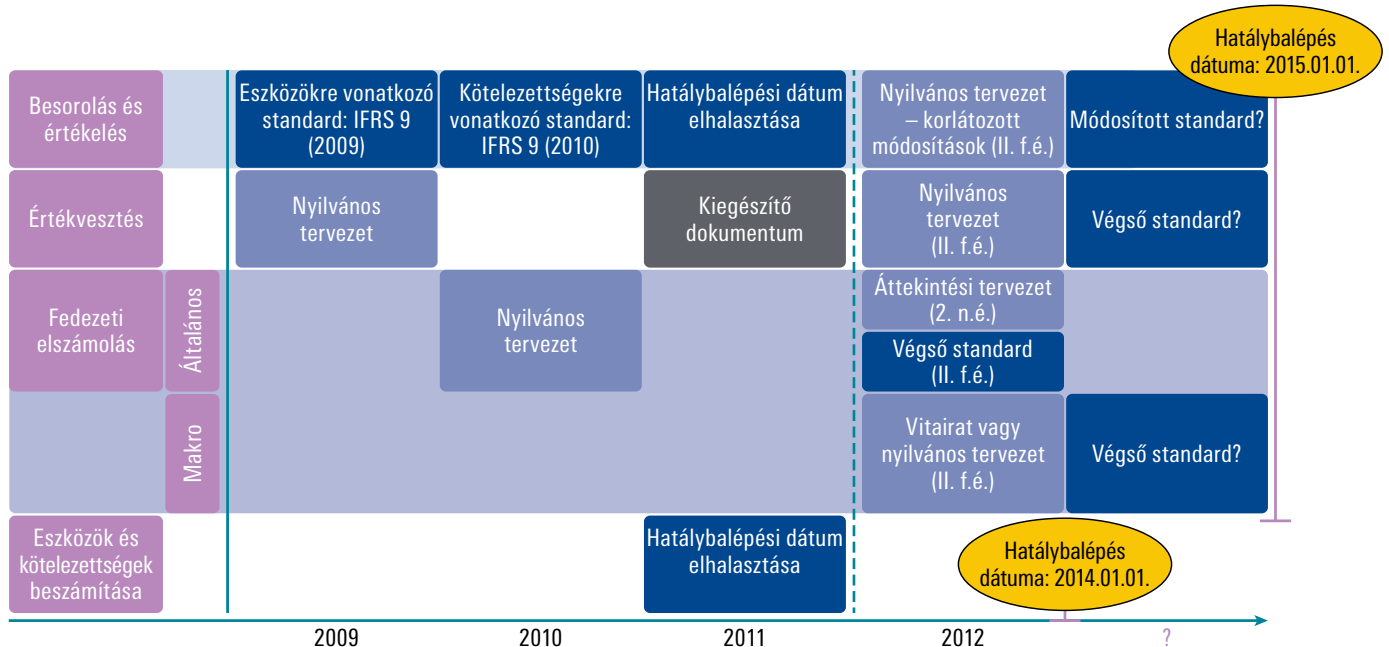
A végső általános fedezeti elszámolási modellre vonatkozó IASB áttekintési tervezet kiadását elhalasztották 2012 második negyedévére. A tervezet körülbelül 90 napig áll majd rendelkezésre, ezt követően a végleges standardot várhatóan 2012 második felében adják ki. Ebben a 90 napos időszakban az IASB kiterjesztett végzetes hiba folyamatot és további kapcsolatfelvételt kíván végrehajtani. Ez arra is alkalmat ad, hogy az FASB megvizsgálja az IASB javaslatait. Az IASB hivatalosan nem fogja észrevételeztetni a tervezetet.

Makrofedezeti ügyletek

2012 februárjában és márciusában az IASB a makrofedezeti elszámolásról tárgyalt, középpontba helyezve a kockázati pozíció értékelését és a nettó portfólió értékelési megközelítés elszámolását. A márciusi ülésen az IASB munkatársai elemzést nyújtottak be arra vonatkozóan, hogyan alkalmazható a makrofedezetre vonatkozó nettó értékelési megközelítés látra szóló betétekre. Nagyon várják a modell további részleteit, mivel a bankok elterjedt gyakorlata, hogy kamatláb-kockázataikat nyitott portfólió alapon kezelik. Nem hoztak döntéseket. Nyilvános tervezet vagy vitairat 2012 második felében várható.

PROJEKTMÉR FÖLDKÖVEK ÉS A VÉGREHAJTÁS ÜTEMEZÉSE

A jelenlegi munkaterv jelentős előrehaladást jelez előre 2012-ben, amely szükséges lesz a 2015. január 1-jei hatálybalépési dátum tartásához.

Forrás: IASB munkaterv – 2012. március 23-i tervezett célok

Kiadványsorozatunk megvizsgálja a munkaterv különböző aspektusait és ahol releváns, összehasonlítást közöl az IAS 39-cel.

A KPMG kiadványai	
1	Első benyomások: IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok (2009. december)
2	<ul style="list-style-type: none"> A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9.
3	Első benyomások: Az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok kiegészítései (2010. december)
4	<ul style="list-style-type: none"> A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9.
5	In the Headlines: Az IFRS 9 módosítása – Az IFRS 9 kötelező hatálybalépésének időpontját elhalasztották 2015. január 1-jére (2011. december)
6	New on the Horizon: ED/2009/12 Pénzügyi instrumentumok: Amortizált bekerülési érték és értékvesztés (2009. november)
7	New on the Horizon: Nyitott portfólióban értékelt pénzügyi eszközök értékvesztése (2011. február).
8	New on the Horizon: Fedezeti elszámolás (2011. január)
9	Első benyomások: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek egymással szembeni beszámítása (2012. február)

További információk található a projektről [weboldalunkon](#).

Az [IASB weboldalon](#) és az [FASB weboldalon](#) a Testületek üléseinek összefoglalása, ülési anyagok, projekt-összefoglalások és státuszfrissítések található.

MELLÉKLET: AZ IASB BESOROLÁSRA ÉS ÉRTÉKELÉSRE VONATKOZÓ ÚJRA GONDOLÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
Üzleti modell értékelése amortizált bekerülési értéken értékeltként való besorolásra vonatkozóan pénzügyi eszközök esetében	Egy adott pénzügyi eszközt akkor sorolnának be amortizált bekerülési értéken értékeltként, ha azt olyan üzleti modellben tartanák, amelynek célja az lenne, hogy az eszközöket szerződéses cash flow-k beszedése céljából tartsák. (2012. április)	A „beszedés céljára tartás” elsődleges cél pontosítása érdekében a Testületek további végrehajtási útmutatást fognak adni az üzleti tevékenység olyan típusaira, valamint az értékesítés olyan gyakoriságára és jellegére vonatkozóan, amelyek nem tennék lehetővé, hogy pénzügyi eszközöket amortizált bekerülési értéken értékeljenek.
A szerződéses cash flow-jellemzők értékelésének javasolt megközelítése	Egy adott pénzügyi eszköz akkor tartozhatna az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába, ha szerződéses feltételei meghatározott időpontokban kizárólag tőkeösszeg- és a hátralékos tőkeösszeg utáni kamatfizetésekből álló cash flow-kat idéznének elő. (2012. február)	Nincs
	A „kamat” a pénz időértékének és az adott időszak során hátralékos tőkeösszeggel kapcsolatos hitelezési kockázatnak az ellenértéke. (2012. február)	Nincs
	„Tőkeösszeg” alatt a birtokos által kezdeti megjelenítéskor átadott összeget értik. (2012. február)	Nincs A „tőkeösszegre” jelenleg nem tartalmaz meghatározást az IFRS 9. A következtetések alapja azonban kimondja, hogy „az olyan cash flow-k, amelyek kamatok, mindig szoros kapcsolatban vannak az adósnak kölcsönadott összeggel (a „finanszírozott” összeg)”. Bár az IASB nem úgy ismertette ezt, mint az IFRS 9 változását, véleményünk szerint a „tőkeösszeg” új leírásának lehetnek gyakorlati vonatkozásai. Ennek az új nézőpontnak az alapján például az eredetileg névértéken kibocsátott, de a birtokos által a másodlagos piacon jelentős felárral megszerzett és (feltételelesen) névértéken előtörlesztendő kötvények úgy tűnik, nem lennének konzisztensek a kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetés fogalmával; ennek az az oka, hogy a birtokosnak esetleg nem térül vissza a teljes kezdeti befektetése.
	Ha egy adott pénzügyi eszköz a tőkeösszegen és kamaton kívüli komponenst tartalmaz, akkor valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben. (2012. február)	Nincs
A tőkeösszeg és a kamat közötti gazdasági kapcsolat értékelése	Ha egy adott pénzügyi eszköz csak tőkeösszeg- és kamatkomponenseket tartalmaz, de az azok közötti kapcsolat módosul, akkor a gazdálkodó egységnek figyelembe kell vennie a módosulás hatását, amikor felméri, hogy a pénzügyi eszköz utáni cash flow-k kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések-e. (2012. február)	Van – ez az IFRS 9 alkalmazási útmutatásának módosítása. Az IASB úgy gondolja, ez a változás kezeli majd az IFRS 9 alkalmazása során felmerült alkalmazási kérdéseket.

Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
A tőkeösszeg és a kamat közötti gazdasági kapcsolat értékelése (folytatás)	<p>A gazdálkodó egységnek össze kellene hasonlítani az értékelt pénzügyi eszközt egy viszonyítási alapként szolgáló instrumentummal, amely kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló cash flow-kat tartalmaz, hogy felmérje a tőkeösszeg és a kamat közötti gazdasági kapcsolat módosulásának hatását. Megfelelő viszonyítási alapként szolgáló instrumentum lenne egy ugyanolyan hitelminőségű és az értékelt szerződéses feltétel kivételével ugyanolyan feltételeket tartalmazó szerződés. (2012. február)</p>	
	<p>Ha a viszonyítási alapként szolgáló instrumentum és az értékelt instrumentum cash flow-i között jelentéktelennél nagyobb az eltérés, akkor az adott instrumentumot valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben, mert annak szerződéses cash flow-i nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések. (2012. február)</p>	
Függő cash flow-k	<p>A tőkeösszeg- és kamatfizetések időzítését vagy összegét megváltoztató szerződéses feltétel nem zárna ki, hogy a pénzügyi eszköz az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába essen. Ez addig igaz, amíg bármilyen változás csak a pénz időértékében és az instrumentum hitelkockázatában bekövetkező változást tükröz. (2012. február)</p>	Nincs
	<p>Az olyan függő cash flow-k valószínűségét, amelyek nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések, nem szabad figyelembe venni. Az olyan függő cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközöket, amelyek nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben. Kivétel csak rendkívül ritka forgatókönyvekre létezik. (2012. február)</p>	Nincs
Előtörlesztési és meghosszabbítási lehetőségek	<p>Az előtörlesztési vagy meghosszabbítási lehetőség, beleértve a függő lehetőséget, nem zárja ki, hogy a pénzügyi eszköz az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába essen. Ez akkor igaz, ha ezek a jellemzők konzisztensek a kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetés fogalmával. (2012. február)</p>	Nincs
Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek kettéválasztása	<p>A nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközök nem lennének kettéválaszthatók. Ehelyett azokat teljes egészükben az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be és értékelnék. (2012. április)</p>	Nincs
	<p>A pénzügyi kötelezettségeket az IFRS 9-ben és a US GAAP-ben jelenleg meglévő „szorosan kapcsolódó” kettéválasztási követelmények használatával választanak ketté. (2012. április)</p> <p>Az IASB azt is megerősítette, hogy megtartják az IFRS 9-ben lévő, „saját hitelkockázatra” vonatkozó útmutatást. (2012. április)</p>	Nincs

KPMG KAPCSOLATTARTÓK

Lakossági banki tevékenység globális vezetője

David Sayer

egyesült királysági KPMG

T: +44 20 7311 5404

E: david.sayer@kpmg.co.uk

Argentina

Mauricio Eidelstein

T: + 54 11 43165793

E: geidelstein@kpmg.com.ar

Ausztrália

Adrian Fisk

T: +61 2 9335 7923

E: adrianfisk@kpmg.com.au

Brazília

Fernando Alfredo

T: +55 11 21833379

E: falfredo@kpmg.com.br

Kanada

Andy Kenins

T: +1 416 777 3691

E: akenins@kpmg.ca

Kína

Caron Hughes

T: +85 22 913 2983

E: caron.hughes@kpmg.com

Franciaország

Jean-François Dandé

T: +33 1 5568 6812

E: jeanfrancoisdande@kpmg.fr

Németország

Andreas Wolsiffer

T: +49 69 9587 3864

E: awolsiffer@kpmg.com

Magyarország

Boros Judit

partner

T: +36 1 887 7196

E: judit.boros@kpmg.hu

Tőkepiacok globális vezetője

Michael J Conover

USA-beli KPMG

T: +1 212 872 6402

E: mconover@kpmg.com

India

Manoj Kumar Vijai

T: +91 22 3090 2493

E: mkumar@kpmg.com

Olaszország

Robert Spiller

T: +39 026 7631

E: rspiller@kpmg.it

Japán

Tomomi Mase

T: +81 3 3548 5102

E: Tomomi.Mase@jp.kpmg.com

Korea

Michael Kwon

T: +82 2 2112 0217

E: ykwon@kr.kpmg.com

Mexikó

Ricardo Delfin

T: +52 55 5246 8453

E: delfin.ricardo@kpmg.com.mx

Hollandia

Peti De Wit

T: +31 206 567382

E: dewit.peti@kpmg.nl

Portugália

Ines Viegas

T: +35 121 011 0002

E: iviegas@kpmg.com

Szingapúr

Reinhard Klemmer

T: +65 6213 2333

E: rklemmer2@kpmg.com.sg

Dél-Afrika

Vanessa Yuill

T: +27 11 647 8339

E: vanessa.yuill@kpmg.co.za

Spanyolország

Ana Cortez

T: +34 91 451 3233

E: acortez@kpmg.es

Svédország

Anders Torgander

T: +46 8 7239266

E: anders.torgander@kpmg.se

Svájc

Patricia Biemann

T: +41 44 249 4884

E: pbiebiemann@kpmg.com

Egyesült Királyság

Colin Martin

T: +44 20 73115184

E: colin.martin@kpmg.co.uk

Egyesült Államok

Michael Hall

T: +1 212 872 5665

E: mhall@kpmg.com

Katzer Zsolt

menedzser

T: +36 1 887 7167

E: zsolt.katzer@kpmg.hu

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk munkájukért a jelen kiadvány fő szerzőinek:
Nicolle Pietschnek, Robert Sledge-nek és Sze Yen Tannak.

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszzerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2012 KPMG Tanácsadó Kft, a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez (“KPMG International”), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.